

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

VII. Alius modus vnitatem formalem explicandi proponitur, & confutatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

ctum extraneum, haud est necesse, haud etiam possibile, ut hoc sit formaliter bonum, & meritorium, sed satis est, ut fundamentaliter, siue ut loquuntur alij, radicaliter: similiter ergo, ut definitio hominis ut sic respectu, & merito illius sit una, non oportet, ut homo ut sic, & prout complectitur Petrum, & Paulum, ac ceteros homines sit à parte rei, & antea, quam obiciatur actui illi, per quem definitur, formaliter, & propriè vnus, sed satis superque, si fundamentaliter duntaxat: in super vnus, idemque actus intellectus nostri in plura, ut plura, ac ne fundamentaliter eadem, siue similia ferri potest, & solet, ut sæpè a nobis probatum: ut ergo definiamus vno actu obiectum aliquod, à fortiori sufficeret eius vnitas fundamentalis.

- 75 Ad vltimum respondeo, genus, & speciem non dari à parte rei, sed per intellectum, denominationemque quandam extrinsecam, & accidentariam ab eo profectam. Ceterum ambo prædicabilia nihilominus enunciarì de suis inferioribus in quid; vtiq; penes id, quod inuoluunt pro materiali; cum tamen alia prædicabilia etiam pro materiali sumpta dicantur in quale quid, vel in quale tantum: atque hoc pacto solum debet intelligi particula in quid appolita in definitione generis, & speciei.

CAPUT VII.

Alius modus unitatem formalem explicandi proponitur, & consutatur.

- 76 Alij recentiores unitatem, siue identitatem formalem, ac specificam, vel genericam esse veram, propriamque unitatem, identitatem, atque in rebus dari ante operationem omnem intellectus consent: diuersa tamen ratione, ac Scotistæ, ut commodius, tum decursu capitis, tum ad eius finem declarabitur. Arguunt autem primò: similitudo est vnitas, cum Aristoteles 5. metaphys. cap. 15. definiat similia esse, quorum qualitas est vna: sed Petrus, v. g. & Paulus sunt à parte rei propriè, & verè similes: ergo & vnum quid: cuiusmodi autem vnitas vera se tenens ex parte rei haud est numerica: ergo formalis, ac vel specifica, vel generica.
- 77 Arguunt secundo, ex Aristotele etiam: namque citato loco metaphysicæ distinguit triplicem relationem veram; ac realem; primamque, ac potissimam appellat identitatem in substantiæ unitate fundatam, alteram similitudinem qualitatibus unitate fultam, ac tertiam æqualitatem quantitatis unitate subnixam. ac identitas numerica haud est realis relatio, qui enim potest vnum numero, verbi gratia, Petrus, ad seipsum verè, ac realiter referri? admittenda ergo est à parte rei, & ante quodlibet mentis opus alia identitas minor, ac formalis, & vel specifica, vel generica, quæ scilicet sit relatio realis, atque inter duo versetur ut verbi gratia, identitas Petri, & Pauli in ratione hominis, aut hominis, & equi in ratione animalis.
- 78 Arguunt tertio: Petrus magis intensiue distinguitur realiter ab Angelo, quam à Paulo: Petrus ergo, & Paulus habent aliquam veram identitatis gradum à parte rei, quo carent Petrus, & Angelus: haud enim augeri potest distinctio, nisi per defectum identitatis: quare si magis distinguuntur Petrus, & Angelus, & minus Petrus, & Paulus, profectò hi plus aliquid verè identitatis, & illi minus habebunt, quod sequenti declaratur exem-

plo: namque hoc ipso, quod realis perfectio hominis, & Angeli sit quasi intensiue maior perfectione duorum hominum, & hæc minor, rectè sequitur, hominem, & Angelum carere vera aliqua imperfectione, qua non carent duo homines, & hos habere aliquam imperfectionem, quam non habent Angelus, & homo ex toto sumpti. Porro primum antecedens argumenti suadetur: ceteræ enim illius partes inter eas proponendum manent declaratæ: omnis distinctio prouenit à differentiis, & quantitas distinctionis metienda est per quantitatem differentiarum: unde generica differentia infert genericam distinctionem; essentialis, essentialem; specifica, specificam; numerica, numericam; realis, realem; rationis, rationis, nulla, nullam: fierique nequit, ut quò plus aliqua differunt, hoc ipso non plus distinguantur, alias non plus distingueretur Deus à formica, quam vna formica ab alia, ut infinitè plus differat à formica, quam vna formica ab alia; vltimique, quod consequens est, omnium rerum distinctio realis foret omnino æqualis, & numerica, quo nihil absurdius.

Hæc sententia mihi magnopere displicet. Primò, quia solis vocibus ludit, & solum demum similitudinem à parte rei admittit, quam omnes admittimus, atque hanc solum iam formalem, iam specificam, aut genericam unitatem appellat. Rursus, quia vocibus valde abutitur, & omnino immeritò similitudinem Petri, & Pauli, aut vtriusque, & equi, aut lapidis, & omnium, cum Deo unitatem veram, propriamque, ac realem vocat: nam hoc, si verum sit, lapis erit verè, ac realiter idem cum Deo, & propositio, quæ id asseratur absque vlla distinctione, vel moderatione concedi poterit, ac debeat: interest enim iuxta hanc sententiam veram, ac propriam, & realem identitatem inter Deum, & lapidem, tamen non individualis, sed generica, & formalis, & non absoluta, sed relativa sit: hoc autem sufficit ad veritatem eius propositionis sine addito prolata: hæc siquidem propositio, *lapis est ens*, sine vilo additamento, & absque vlla distinctione est vera, quia re vera, & propria lapis est ens, tamen infinites minus sit ens, quam Deus: ergo & hæc propositio, *lapis est idem cum Deo* absque vlla distinctione, aut adiectione tanquam vera concedi poterit hoc ipso, quod vera inter vtramque identitas intercedat, quantumlibet ea sit valde minor numerali, siue individuali. Porro hanc propositionem: *lapis est idem cum Deo*, aut hanc, quæ perinde est: *Peccator est idem cum Deo*, vel istam: *Iudas est idem cum Deo*, aliaue similes absque vlla distinctione posse tanquam veras admitti meo iudicio omnino est absolum piis auribus.

Deinde iuxta illam sententiam hæc propositio, *Iudas est Deus*, vera esset in aliquo saltem proprio sensu: ut enim propositio affirmatiua proprio in sensu vera sit, satis est, ut subiectum propriè, ac verè identificetur cum prædicato: atqui iuxta eam sententiam Iudas est idem verè, ac propriè, & realiter cum Deo identitate vtiq; formali, & generica: ergo, &c. Vltèrius æqualitas consistit in indiuisibili, nec possunt duo palmi, v. g. totaliter esse æquales, & non esse summè æquales: similiter & similitudo, ut demonstrandum est tractatu sequenti ex professo inter probandam distinctionem virtutalem intrinsecam in rebus creatis: ergo & identitas stat in indiuisibili, quin fieri possit, ut inter duo verè, ac totaliter eadem non sit summa identitas: at iuxta hanc opinionem identitas non esset in indiuisibili sita: duo enim totaliter, & penes omnes suas formalitates eadem, nimirum hominem, & equum, non tamen summè eadem consent, sed minus eadem, quam hominem, & hominem, aut vnum numero hominem secum ipso comparatum.

Hactenus.

81

Haecenus impugnauimus absolute istam vnitatem, & identitatem relatiuam, & nihilominus veram, ac propriam, & realem: iam animus est eam impugnare ad homines: meminerint ergo recentiores hi, quibuscum quaestio, se non admittere distinctionem vllam virtualem intrinsecam, nedum ex natura rei, siue formalem in rebus creatis: qua in re eos valde inconsequenter se gerere luce clariùs ostendo: Primò namque plura inter se numericè distincta, habent tamen iuxta hos auctores à parte rei vnitatem, & identitatem veram, ac propriam, tamen si minorem vnitatem numericam: quidni ergo animalitas, verbi gratia, & rationalitas, & si sint vnum, idemque numericè, hoc non obstante distinctionem fortiantur à parte rei veram, propriamque, licet minorem distinctione numericam? Equidem manifestum est, quantum distinctio excludit vnitatem, tantumdem vnitatem excludere distinctionem: cum ergo distinctio numerica non excludat omnem à parte rei veram, propriamque vnitatem, sed solam numericam, sanè è conuerso vnitatis, & identitatis numericæ, cuiusmodi est animalitatis, & rationalitatis, non reiciet omnem à parte rei distinctionem inter eas formalitates, sed solam numericam, adeoque formalem, siue ex natura rei inter eas admittet: aut paulò aliter: distinctio numerica Petri, verbi gratia, & Pauli, aut quod longè plus est, Dei, & lapidis, eorum tamen vnitatem veram, & propriam, ac formalem à parte rei non reicit: à fortiori ergo vnitatis numericæ, & realis animalitatis, ac rationalitatis earum distinctionem, non propriam, sed impropriam, non veram, sed metaphoricam, non formalem, sed virtualem admittet.

82

Non melater hos, quibuscum disputo, adstruere gradus quosdam in distinctione, haud secus ac in identitate, & sicut hanc, aliam maiorem, aliam minorem, & numericam aliam, aliam formalem ponunt, ita etiam eos statuere distinctionem aliam maiorem, quam nimirum Petrus ab equo lapide, Angelo, Deo distinguatur, & aliam multò, multoque minorem, quo quidem ab alio homine, verbi gratia, Paulo sit distinctus, quocirca necessum non esse, vt animalitas, verbi gratia, sit virtualiter, aut ex natura rei distincta à rationalitate ad hoc, vt quemadmodum in identitate, sit etiam in distinctione sit inæqualitas, & latitudo. Cæterum hæc latebra, ad quam haud dubiè confugituri sunt, eos potest parum turos, securosque præstare: nam præter id, quòd tales gradus, quos in distinctione statuunt commentitij sint, & à nobis illico demolendi, omnino abs re sunt: omnis enim distinctio vera iuxta aduersarios est realis, & numerica, & hac nulla minor est, quantulumcumque sit, esto ea plures sint maiores, illæ nimirum, quæ duas res, non tantum numero, sed insuper specie, aut genere, aut plus, quam genere distinguunt, ac fecerunt. Hoc autem cum eorum de identitate doctrina nulla ratione cohæret, imò multum ab ea deficit, & aberrat: etenim iuxta eos datur identitas aliqua à parte rei, eaque vera, & propria, quæ tamen non realis, & numerica sit, sed ea minor, qualis, v. g. est inter Petrum, & Paulum in ratione hominis, aut vtrumque, & lapidem, Deumve in ratione substantiæ: & tamen secundum eos non datur distinctio aliqua à parte rei vera, & propria, quæ non sit numerica, & realis, quæve sit infra illam: quin potius omnis distinctio vera de eorum sententia est numerica, & realis, licet non semper numerica præcisè, sed vltius haud rarò specifica, aut generica: parum ergo cohærenter de identitate, ac distinctione philosophantur.

83

Quod præterea aduersus eos non nihil aliter virgeo: R. P. Richardi Lyncei, *Philosoph. Tom. III.*

siquidem Petrus, v. g. & Paulus, quantumlibet habeant veram, ac strictam identitatem à parte rei de eorum opinione, quibuscum cernimus, nihilominus ambo à parte rei suscipiunt prædicata contradictoria: cur ergo animalitas, & rationalitas Petri, quantumlibet sine idem quidpiam à parte rei, non subeant etiam prædicata contradictoria, quidquid sit, an aptitudo ad illa sit referenda in distinctionem ex natura rei, an ad solam virtualem intrinsecam? Nec aduersarios subleuat, animalitatem, & rationalitatem numericè esse idem quid, cum tamen Petrus, & Paulus non numericè, sed specificè sint idem: nam hinc fit, Petrum & Paulum propter magnam, ac numericam eorum distinctionem cum sola identitate specifica, & parua coniunctam fortiri prædicata contradictoria summè dissita, cuiusmodi sunt separari realiter vnum ab alio, & produci realiter alterum ab altero, vnumque esse extrinsecum alteri, cum tamen animalitas, & rationalitas propter magnam, ac numericam identitatem, siue vnitatem cum sola distinctione exigua, virtuali nimirum, seu formali copulatam recipiant prædicata contradictoria, non summè dissita, & nuper memorata, sed minus quodammodo dissita, qualia sunt cognosci, & non cognosci, vni, & non vni, &c. aut nequaquam dehinc fit Petrum, & Paulum aliqua prædicata contradictoria, animalitatem verò, & rationalitatem nulla subire: cur enim illi, esto verè, & propriè sint idem à parte rei eo genere identitatis, quod maius est, aliqua, imò multa suscipiant, hæc verò non suscipiant etiam aliqua, saltem pauciora, quando verè, & propriè sunt idem à parte rei, eo quidem genere identitatis, quod minus quidem, ac strictum, & non improprium, aut metaphoricum est, præsertim cum omnia contra hoc posterius aduersariorum argumenta in illo priori manifestè, infringantur.

Sequitur, vt contrariis respondeamus argumentis. Ad primum dicendum est, Aristotelem, cum asseruit, similia esse, quorum qualitas est vna, sermonem habuisse, non de vnitatis propria, sed de impropria, & fundamentali: aut, quod perinde ferè est, de vnitatis formali extrinseca, & solius rationis, non tamen actus, sed aptitudine: quasi diceret Aristoteles, ea similia esse, quorum qualitas per intellectum vna, eademque fieri potest: atque ita Philosophum interpretatur præter alios non paucos Hurtadus disp. 15. metaph. sect. 10. subsect. 2. §. 98.

Confirmatur, & declaratur solutio: cum dixit Aristoteles, similia esse, quorum qualitas est vna, & equalia, quorum quantitas est vna; & eadem, quorum substantia est vna, non de qualitate physica, sed de transcendentali, qualis reperiri potest in Deo ipso, nec de quantitate, aut substantia physica, ac prædicamentali, sed potius transcendentali intelligendus est, videlicet, quia in personis diuinis locum habent similitudo, æqualitas, & identitas natura tenus, nec non etiam in accidentibus quibusuis inuicem comparatis. At iuxta plerisque aduersarios substantia, quantitas, qualitas transcendentales tantum, rationem substantiæ, quantitatis, & qualitatis propriè non obtinent, sed metaphoricè duntaxat: pari ergo ratione, non de vnitatis propriè sumpta interpretandus est Aristoteles, cum similitudinem, æqualitatem, & identitatem per vnitatem definit: aut certè, si de vnitatis propria, non de physica, & intrinseca, sed de Metaphysica, & extrinseca, quæ actum intellectus confusum propriè vnum, eiusque obiectum impropriè vnum denominat, de vnitatis, inquam, extrinseca, non tam actuali, quam ad actum potente reduci, vt supra præstrictum.

Ad secundum respondeo, identitatem quidem

84

85

86

esse relationem realem extremorum eorundem, ut docet Arist. loco nobis obiecto, & cum eo B. Thom. 1. p. quaestione 28. articulo primo, Caietanus ibidem, Soncinas 5. metaphys. quaestione 35. Capreolus in 1. distinctione 30. quaestione 1. ad 5. arg. Gregorij, Item Alensis 5. metaphys. textu 15. & Rubius in Logica capite 7. ad aliquid quaestione decima; ceterum non loquuntur de identitate propria: (eiusdem enim ad seipsum, qui potest esse relatio realis:) sed de identitate impropria, ac metaphorica, & quæ magis sit similitudo, quam identitas. Atque ita Aristotelem intelligunt, non solum laudati scholastici, sed plerique alij, præsertim vero Suarez disputatione sexta, metaphys. sectione secunda, numero decimoquarto, cuius ibi hæc notanda sunt verba: *Dicitur fortasse, in rebus, non solum reperiri eam unitatem formalem, qua unaquæque natura humana, verbi gratia, dicitur in se formaliter una, sed etiam reperiri unitatem, qua omnes nature humana dicuntur habere eandem rationem formalem, & consequenter formalem unitatem, ratione cuius eandem definitionem participant, & omnes homines a parte rei dicuntur esse eiusdem nature.* Sed contra, nam hæc reuera non est unitas, sed similitudo tantum, nihil enim verè unum, & in re indivisum est a parte rei in hac, & illa natura humana, sed solum in hac est aliquid, cui aliquid simile est in altera natura: hæc autem non est realis unitas, sed similitudo: unde solum possunt res plures dici a parte rei eiusdem nature, id est similis: hæc enim identitas cum dicatur esse inter res distinctas, non potest in re ipsa quippiam esse præter similitudinem.

87 Ad tertium argumentum respondeo, illud esse insignem æquiuocationem, qua dissimilitudo cum distinctione confunditur, cum tamen ingens sit inter eas discrimen: quocirca animaduertendum est, distinctionem bifariam sumi posse: Primum purè, & sincere, ac prout est distinctio tantum: Secundò mixtè, & quatenus dissimilitudinem aliquam, siue diuersitatem coniunctam habet: hoc statuto, assero, antecedens argumenti falsum esse, si de distinctione purè tali procedat, verum autem, si de ea mixtè sumpta intelligatur; Petrumque, verbi gratia, & Paulum non minus inter se distingui, quàm Petrum, & lapidem, aut Angelum, Deumve, si distinctio purè, & propriè sumatur; secus autem se rem habere, si distinctio cum dissimilitudine confundatur, vel potius coniungatur: quòd autem minus distinguantur hoc posteriori sensu, aduersariis neutiquam prodest; quando tantum probat, Petrum, & Paulum meritò minoris dissimilitudinis habere aliquam similitudinem a parte rei, qua Petrus, & lapis, aliæ substantia carent, non verò identitatem; aut unitatem ullam: quòd verò prius illud eis tantum fauens, si verum esset, à vero procul aberreret, haud est difficile probatu.

88 Primum, namque identitas consistit in indivisibili, nec una veluti intensiue potest esse maior alia, ut paulò supra insinuat, & infra fortasse latius est probandum: haud ergo distinctio potest non esse in indivisibili sita, ac proinde cum Petrus, & Paulus, verbi gratia, se totis realiter, ac numericè distinguantur, alia maior distinctio excogitari nequit vsquam. Rursus, quidquid sit de identitate latissime fusa, profectò identitas numerica, & realis in indivisibili, vel aduersariorum confessione, sita est, eosque iuxta quæ idem numero, ac re ipsa sunt, summam identitatem, & qua maior esse nequit, fortiuntur: ergo etiam distinctio realis,

& numerica, si pura pura sit, & à dissimilitudine secreta, magis, ac minus non admittet. Item similitudo ipsa, aut dissimilitudo intensiue maior esse nequit, solumque extensiue crescit, quatenus nimirum vnus rei formalitates plures sunt similes, aut dissimiles, quàm alterius alteri rei, cum qua comparantur ambæ, ut suo loco demonstrandum: iam ergo distinctio, siue pura sit, siue etiam cum dissimilitudine copulata, nequit esse intensiue maior, pro eo, ac aduersarij confingunt.

Præterea, si qua de causa distinctio una esset maior a parte rei alia, maxime ob eam, qua contrarij adducuntur, quia nimirum omnis distinctio à differentiis provenit, differentia autem, siue dissimilitudo rerum in puncto, & indivisibili non stat, sed maius, ac minus admittit: hæc autem ratio, nullius est momenti: Primum, quia dissimilitudo, ac differentia in indivisibili consistit, & intensiue loquendo maius, aut minus non capit, ut sæpius dictum: si ergo distinctio, ad differentiam, ac dissimilitudinis leges exigenda est, potius in indivisibili, quàm diuisibili sita esse, credenda. Secundò, quia, quod distinctio quodammodo à differentia, ac dissimilitudine oriatur, tantum probat, distinctionem mixtè sumptam suscipere maius, & minus, non autem sincere, ac purè acceptam, prout est de ea quaestio in præsentiarum. Tertiò, quoniam proprius fides est, distinctionem non proficisci à differentiis, aut dissimilitudinibus rerum: Petrus enim, & Paulus non sat propriè differunt, nec dissimiles sunt, sed potius omninò similes; & tamen realiter distinguuntur: homo etiam penes aliquas formalitates non est dissimilis equo; & tamen penes illas, & quas cumque ab eo distinguitur realiter: aliqua ergo distinctio est sine differentia, aut dissimilitudine, atque adeo hæc neutiquam illius radix.

90 Hinc ad id, quod est ultimum in probatione illius primi antecedentis, quod est veluti basis totius argumenti, patet: nam, si de distinctione reali pura sermo sit, ea res inter omnes, & quasvis æqualis est: quod, si de ea, prout cum dissimilitudine mixta est, loquamur, haud dubiè maius, & minus suscipit, sicut dissimilitudo, nimirum extensiue, & non intensiue; atque in hoc sensu, quo de utriusque nulla est controuersia, distinctio generica est maior, quàm specifica, & hæc, quàm individualis: illud etiam adicio, tamen distinctio realis, non prout talis præcisè, sed prout concreta cum dissimilitudine susciperet magis, & minus etiam intensiue, hoc parum, aut nihil profuturum aduersariis, quibuscum videlicet, non de dissimilitudine, sed de distinctione mera disceptamus.

91 Ex dictis constat, hos auctores in defendenda unitate formali, ac, vel specifica, vel generica non parum à Scotistis diffidere: sectatores enim Scoti, pro eo ac visum est, ut unitatem formalem, & ex natura rei extremorum realiter distinctorum, sic etiam distinctionem ex natura rei graduum realiter eorundem tuerentur. Deinde unitatem formalem non confundunt, cum similitudine, sed potius similitudinem, aiunt esse quandam relationem realem, cuius radix, ac veluti fundamentum est, tum distinctio realis extremorum, tum etiam eorum vera unitas formalis penes aliquam rationem superiorem, & communem. Contra verò hi, quibuscum hoc cap. disputauimus, unitatem formalem adstruunt, formali distinctione reiecta, eamque à similitudine nequaquam distinguunt: quod tamen minus consequenter quàm Scotistæ, decursu capitis ostensum est.